

De noodzaak van een radicale ommekeer in landbouw en veeteelt

Deltaplan Agro-Ecologie

- Dr. Sicco Mansholt had als minister van Landbouw na de Tweede Wereldoorlog de opdracht om de hongerige magen van de Nederlanders te voeden
- Mansholt zette vol in op schaalvergroting en bood boeren een basisinkomen door middel van een subsidie, zodat ze aangezet werden om veel te gaan produceren.
- Met enorm succes: in enkele jaren werd de productie zo omhoog gestuwd dat Europa zelfs te veel voedsel ging produceren.
- In enkele jaren loste Mansholt, als een van de 'founding fathers' van de Europese Unie, het hongerprobleem op

Deltaplan Agro-Ecologie

Mansholt's beleid baande de weg voor intensieve veeteelt en grootschalige monoculturen met overmatige inzet van mest/meststoffen en bestrijdingsmiddelen die kwalijke gevolgen heeft voor het cultuurlandschap:

- **Bodemdegradatie**
- **Verlies van biodiversiteit**
- **Milieuverontreiniging met pesticiden**

Deltaplan Agro-Ecologie

De intensieve veehouderij is in bodemkundig opzicht desastreus

- *Aanbouw van krachtvoer is water-slurpend en bodem-eroderend en vindt plaats op voormalige tropische bosgronden (buitenland)*
- *Mestoverschotten worden in het binnenland door drijfmestinjectie en mestdumping over het land verdeeld met ammoniakvergiftiging als gevolg*
- *Bodemdegradatie leidt in het bovenstroomse gebied tot overstromingen als het regent en vervolgens tot verwoestiging als het droog is, en leidt tot ziekten en plagen in gewas en vee.*

Deltaplan Agro-Ecologie

De monocultuur maakt het gewas gevoeliger voor ziekten

- In monoculturen (zeker als die langjarig op dezelfde akkers geteeld worden) neemt de plaaggevoeligheid en plaagdruk snel toe
- In soortenrijke biotopen is er een wederzijds belang tussen de soorten om elkaar gezond te houden binnen het systeem.

Deltaplan Agro-Ecologie

Met de natuur in Nederland gaat het vooral op het platteland dramatisch slecht

- *Op het platteland zijn dierpopulaties sinds 1990 met 40 procent gedaald*
- *In open natuurgebieden, zoals heide en duinen, zijn populaties diersoorten sinds 1990 met gemiddeld 50 procent gedaald.*
- *De vogelstand in het agrarisch landschap is sinds 1960 met ruwweg $\frac{2}{3}$ afgenomen. Boerenlandvogels, zoals de veldleeuwerik en patrijs, vinden te weinig voedsel door rijkelijk gebruik van bestrijdingsmiddelen.*
- *Vlinders komen op het platteland alleen nog voor in kleine versnipperde randen van weilanden, erven, bermen en op dijken.*

Bron: Living Planet Report – Natuur in Nederland van het Wereld Natuur Fonds

Deltaplan Agro-Ecologie

Imidacloprid is slechts één voorbeeld van ontoelaatbare milieuverontreiniging met bestrijdingsmiddelen. Het oppervlaktewater van Nederland is zwaar verontreinigd met imidacloprid

Imidacloprid is

- *Zeer persistent in de bodem en in het water*
- *Persistent in de plant, vergiftigingsbron voor alle planteneters*
- *Heel mobiel in de bodem en wordt makkelijk uitgespoeld in het grondwater*
- *Verspreidt zich door het hele milieu*
- *In iedere hoeveelheid giftig voor insecten (geen drempelwaarde toxiciteit)*

Imidacloprid roeit insecten uit, een onmisbare eiwitbron voor veel soorten

Deltaplan Agro-Ecologie

**Pesticide residuen in de voeding bedreigen de gezondheid, vooral van jonge kinderen
Epidemiologisch onderzoek toont verbanden aan met neurologische afwijkingen**

- *Explosieve groei van geneesmiddelen voor ADHD*
- *Sterke toename van autisme in West-Europa en de VS*

Deltaplan Agro-Ecologie

Het roer moet om, ook volgens Sicco Mansholt

Het moet dus anders, dit betekent een radicale verandering van de huidige politiek waarbij alles geproduceerd wordt en alles afgestemd is op de grootst mogelijke productiviteit en laagst mogelijke kostprijs waarbij men zich eigenlijk niet stoort aan het spoor van vuil dat men achterlaat.

- Dr. Sicco Mansholt, Ex-minister van Landbouw

Deltaplan Agro-Ecologie

Herziening Bestrijdingsmiddelenwet (1962): Gewasbeschermingsmiddelen mogen alleen op de markt komen als zij veilig in gebruik zijn. En als ze niet schadelijk zijn voor mens, dier en milieu.

- De (directe en indirecte) schade is echter niet meer te overzien, zoals op voorafgaande dias weergegeven. Grootschalige agrochemie moet stoppen. Het gebruik van pesticiden moet sterk worden teruggedrongen, onder andere door strengere toelatingsprocedures en belastingheffing. Chemie mag alleen in een door tussenkomst van een onafhankelijke expert gecertificeerde noodsituatie worden ingezet. Biologische plaagbestrijding moet worden bevorderd, onder meer door vereenvoudiging en versnelling van toelatingsprocedures. Agro-eco belemmerende wet en regelgeving (incl. uitvoering) moet worden afgeschaft.*

Deltaplan Agro-Ecologie

Herstel van bodemvruchtbaarheid. Bodemvruchtbaarheid is het vermogen van de bodem om een gewas van voedingsstoffen te voorzien.

- *Bodemleven, zoals wormen, schimmels, bacteriën en zelfs virussen zorgen ervoor dat de bodem vruchtbaar blijft. Hoe meer variatie in het bodemleven, hoe beter het is voor de vruchtbaarheid van de bodem*
- *Het bodemleven vormt humus door omzetten van organisch materiaal. Humus is een stabiele vorm van organische stof en kan water en voedingsstoffen opnemen. Het werkt als mineralenbuffer, waardoor meststoffen minder makkelijk uitspoelen. Humus is een bepalende factor voor de bodemvruchtbaarheid*
- *Factoren die leiden tot afbraak van humus moeten worden uitgeschakeld en opbouw en behoud van humus worden gestimuleerd*

Deltaplan Agro-Ecologie

Naar een Deltaplan Agro-Ecologie. Beleidsstrategie.

- *Alle exportsubsidies, hoe fraai omfloerst ook, voor conventionele landbouwproducten moeten stoppen*
- *Randvoorwaarden voor ecologische landbouw en veeteelt aantrekkelijk maken ook voor jonge boeren*
- *Kleinschaligere ecologische landbouw en veeteelt bevorderen en overproductie tegengaan*
- *Regionalisering voedselproductie en distributie bevorderen*